

ZA SINODALNU CRKVU:

ZAJEDNIŠTVO, SUDJELOVANJE I POSLANJE



sažetak

Službenog priručnika za slušanje i razlučivanje
u mjesnim Crkvama
(*Vademecuma*)

Đakovo, studeni 2021.

Što je sinoda? Sinoda označava put kojim narod Božji zajedno hodi. Sinodalnost prije svega označava *stil* koji karakterizira život i poslanje Crkve, izražavajući njezinu narav kao Božjega naroda koji zajedno hodi i koji se okuplja, pozvan od Gospodina Isusa u snazi Duha Svetoga da naviješta evanđelje. Sama bi se sinodalnost trebala izražavati u redovitosti života i djelovanja Crkve. Stoga nas ova Sinoda poziva da pred iskustvo vjere i crkvenoga zajedništva stavimo upravo pitanje sudjelovanja u Kristovu poslanju svih dijelova Božjega naroda – pastira, redovnika, redovnica, kao i svih Kristovih vjernika laika. Cilj je dakle Sinode, koja nije tek neko događanje ili slogan nego upravo stil i način postojanja na koji Crkva živi svoje poslanje, osluškivati, u zajedništvu svega Božjega naroda, ono što Duh Sveti govori Crkvi. To činimo slušajući zajedno riječ Božju u Svetome pismu i živu predaju Crkve, a potom slušajući jedni druge. Cilj je nadahnuti ljude da sanjaju Crkvu kakvu smo pozvani biti, omogućiti da procvjetaju nadanja, pobuditi povjerenje, vidati rane, tkati nove i dublje odnose, učiti jedni od drugih, graditi mostove, prosvjetljavati pameti, ugrijati srca te obnoviti snagu naših ruku za naše zajedničko poslanje. Krajnji obzor prema kojemu je usmjeren ovaj sinodski hod Crkve jest služiti dijalogu Boga sa čovječanstvom te zajedno hoditi prema kraljevstvu Božjem. Ovaj sinodski hod želi doći do svoga cilja nastojeći pronaći odgovore na temeljno pitanje: *kako se danas – na različitim razinama, od mjesne do one opće – ostvaruje taj »zajednički hod« koji Crkvi omogućuje naviještati evanđelje u skladu s poslanjem koje joj je povjereno; i na koje nas to korake Duh poziva kako bismo rasli kao sinodalna Crkva?* Odgovarajući na ovo pitanje pozvani smo prisjetiti se koja nam iskustva iz naše mjesne Crkve dolaze u pamet te kakve su nam radosti ili poteškoće ona donijela. Gdje u njima odzvanja glas Duha Svetoga te što od tih iskustava treba potvrditi, koja gledišta promijeniti a koje korake poduzeti. Uz ovo temeljno pitanje, Sinoda nas, s unaprijed ponuđenim pitanjima poziva da svoja iskustva produbimo vezano uz još deset tema: suputnici na putovanju, slušanje, govoriti jasno, slavlje, dijeliti odgovornost za zajedničko poslanje, dijalog u Crkvi i društvu, ekumenizam, autoritet i sudjelovanje, razlučivanje i odlučivanje te odgoj u sinodalnosti.

Proces sinode. Odvijanje našega zajedničkog puta kroz različite etape osluškivanja i poticanje širokog sudjelovanja i iskustva svih vjernika i vjernih članova zajednice.

suodgovornosti unutar partikularnih Crkava, osobito Prezbitersko vijeće i Pastoralno vijeće ali će jednako biti dragocjen i doprinos drugih crkvenih stvarnosti. Od temeljne je važnosti i potreba da se dadne prostor i glasu siromašnih i isključenih, tj. onima na periferiji koji su često isključeni i zaboravljeni. Svi oblici osluškivanja moraju biti vođeni po načelima zajedništva, sudjelovanja i poslanja te u sebi, između ostaloga, moraju uključivati pristupačnost koja po sebi osigurava sudjelovanje što je moguće većeg broja sudionika kao i uključivost onih koji se osjećaju isključeni i marginalizirani; načelima partnerstva i poštovanja prava, dostojanstva i mišljenja svakoga sudionika, te transparentnosti i pravednosti koja svakoj osobi omogućuje da se čuje i njezin glas. Podatci prikupljeni u ovoj etapi bit će temelj za pisanje sažetaka na razini biskupskih konferencija koji će opet biti temelj za rad kontinentalne etapu te na koncu rad Skupštine Biskupske sinode koja za svoj cilj ima razlučiti glas Duha Svetoga koji je govorio u cijeloj Crkvi.

Karakteristike sinodskoga hoda. Ovaj je sinodski proces, u kojemu imaju pravo sudjelovati svi kršteni kao i oni koji više ne prakticiraju svoju vjeru, oni koji nemaju vjere ili su pak pripadnici drugih vjerskih tradicija, u provome redu *duhovan* proces. On nije tek obično prikupljanje podataka ili niz sastanaka. Sinodsko je slušanje usmjereno razlučivanju koje se događa osluškivanjem jedni drugih. Želimo, kako kaže i papa Franjo, slušati Boga kako bismo s njim čuli vapaj njegova naroda; slušati njegov narod dok ne dođemo u suglasje s voljom na koju nas Bog poziva. To je razlučivanje prije svega Božja milost, ali iziskuje naše ljudsko sudjelovanje na jednostavne načine: molitvom, razmišljanjem, obraćanjem pozornosti na vlastite unutarnje sklonosti, slušanjem i razgovorom s drugima na iskren, sadržajan i otvoren način. Razlučivanje je dakle cilj ovoga sinodskoga hoda, osluškivanje je njegova metoda a sudjelovanje, koje nas vodi putom izlaska iz samih sebe kako bismo mogli čuti i druge koji misle drugačije od nas, njegov put. Sinodalnost stoga od nas iziskuje vrijeme kako bismo mogli čuti drugoga kao i poniznost u slušanju kojoj istovremeno mora odgovarati i hrabrost u govorenju. Upravo će nas taj dijalog dovesti do novine pozivajući nas da se odrekemo stavova samodopadnosti i udobnosti, predrasuda i stereotipa te budemo otvoreni za obraćenje i promjenu izbjegavajući pri tome opasnost pridavanja veće pozornosti idejama nego stvarnostima vjere koje ljudi žive na konkretan način pobjeđujući pri tome i bolest klerikalizma.

Biskupijska etapa. U ovoj prvoj etapi, koju zovemo biskupijskom etapom, potiču se ljudi na okupljanja, da odgovaraju na poticajna pitanja/slike/scenarije, da slušaju jedni druge te daju pojedinačne i skupne povratne obavijesti, ideje i prijedloge. Ona je prilika da se župne i biskupijske zajednice susretnu, da iskuse i zajedno žive sinodski hod otkrivajući ili razvijajući tako sinodska sredstva i putove koji su najprikladniji za njihove sredine, promičući na taj način praksu i iskustvo sinodskog bivanja. Biskupijska bi etapa stoga trebala početi iznalaženjem najučinkovitijih načina postizanja najširega mogućeg sudjelovanja kojima će se nastojati čuti Boga po osluškivanju drugih. To se može činiti na formalnim oblicima razgovora i slušanja jedni drugih, ali i u neformalnim trenucima kao što su hodočašća, aktivnosti u skupinama, umjetnički izričaji pa čak i stanke za kavu. Organizacija i način održavanja sastanka na kojima će se odgovarati na pitanja ponuđena od strane Generalnog tajništva Sinode kao i na pitanja koja potiču iznošenje osobnih događaja i iskustava iz stvarnoga života, ovisit će o mjesnim

okolnostima. Odjeci dobiveni tijekom procesa slušanja objedinit će se u sažetku. Sažetak rasprave bi se trebao napisati svaki put kada se održi pojedini skup. Prikupljene sažetke potrebno je poslati u biskupiju kako bi se mogli objediniti u jedan zajednički sažetak na razini biskupije. Sažetak koji će svaka biskupija izraditi na kraju ove etape slušanja i razlučivanja bit će konkretan doprinos te biskupije hodu cijeloga Božjeg naroda, ali i kao koristan dokument za ustanovljavanje idućih koraka u hodu mjesne Crkve.

Uloga biskupa i svećenika. Ključnu ulogu u slušanju Božjeg naroda u svojoj dijecezanskoj Crkvi obnaša biskup koji slijedeći nadahnuća Duha Svetoga može razlučiti najplodonosnije procese za slušanje Božjeg naroda u svojoj biskupiji. S druge pak strane, ključnu ulogu u praćenju Božjeg naroda na putu sinodalnosti imaju svećenici i đakoni koji su svojevrsna poveznica između biskupa i naroda povjerenoga njihovoj pastoralnoj skrbi. Oni trebaju buditi osjetljivost i u sebi kao i kod naroda, za sinodalnu narav Crkve i za značenje sinodalnosti u župama, službama i pokretima kojima služe podupirući, hrabreći te promičući odvijanje biskupijske etape sinodskoga procesa u mjesnoj Crkvi.

Hodogram biskupijske etape. Zadatci uključeni u provedbu etape slušanja i razlučivanja unutar svake biskupije uključuje određene korake. Na prvome mjestu to je imenovanje povjerenika za sinodu u biskupiji koji je na pomoć dijecezanskom biskupu te je uz njega suodgovoran za biskupijsku etapu slušanja. Biskupijski će povjerenici trebati djelovati u suradnji s timom te je stoga potrebno uspostaviti i biskupijski sinodski tim. Njihova je zadaća da, pod vodstvom biskupa, razluče koji je put i koja su ključna područja na koja se u biskupiji valja usredotočiti. Stoga će razmišljati i o načinima okupljanja što širega broja sudionika što bi moglo uključivati susrete na razini župe, okupljanja među župama, skupine osoba iz školstva, mjesne udruge, internetske platforme, posebne jezične skupine. Ovaj tim treba djelovati uz pomoć koordinatora na župnoj razini. Tako svako sinodsko savjetovanje unutar župe može nadgledati koordinator u toj župi. Njega imenuje vlastiti župnik koji može osnovati i župni tim kao pomoć koordinatoru u moderiranju susreta te priređivanju sažetaka sa mjesnih/župnih susretanja. Župnim koordinatorima kao i članovima župnoga tima potrebno je organizirati formativne radionice kako bi se ljudima predstavio smjer prema sinodalnosti te kako bi postigli osnovne vještine potrebne za sinodske procese.

Proces savjetovanja u biskupiji svoj će vrhunac imati u biskupijskome predsinodskom sastanku koji obuhvaća i liturgijsko slavlje. Na sudjelovanje na sastanak potrebno je pozvati širi krug predstavnika iz cijele biskupije s ciljem okupljanja na molitvu, slušanje, promišljanje te razlučivanje sinodskoga puta na koji Duh Božji poziva cijelu biskupiju!

Dok zajedno hodimo putem koji Bog stavlja pred nas, molimo istodobno zagovor Blažene Djevice Marije, Kraljice Apostola i Majke Crkve. Neka nas njezin majčinski zagovor prati dok izgrađujemo zajedništvo jedni s drugima i dok ostvarujemo svoje poslnje na svijetu. Kao Narod Božji recimo zajedno s njom: *Neka mi bude po tvojoj riječi!* (Lk 1,38)